ПРЕЗИДЕНТ, ИЖОД ВА ИХТИСОСЛАШГАН МАКТАБЛАРНИНГ БОШҚАРУВ ТИЗИМИ

Ботиров Шоназар Аскар ўғли-Жиззах давлат педагогика институти

Аннотация: Ушбу мақолада замонавий намунадаги таълим даргоҳлари юртимиз фарзандлари учун таълим – тарбия олиш борасида янги имкониятлар ва инновациялар таълим ташкилотининг бошқарув тизими ҳақида фикр юритилган.

Калит сўзлар: ихтисослаштирилган мактаблар, иқтидорли ёшлар, экспорт, “STEAM – таълим”, “Teach Away” ҳамда Буюк Британиянинг “TIC Recruitment” рекрутинг компаниялари

Давлатимиз раҳбари президент, ижод ва ихтисослаштирилган мактаблар ҳақида сўз юритганда “ Янги Ўзбекистонимизни юксак тараққиёт босқичига кўтаришдек эзгу ниятимизга янгича ва мустақил фикрлайдиган, ўз ватанини жонидан ортиқ севадиган, унинг ёруғ келажаги учун садоқат билан хизмат қиладиган ёшларни тарбиядаш орқали эришамиз” –дея таъкидлаган эдилар[1]. Ихтисослаштирилган мактаблар тизимига қаратилаётган эътибор замирида ўқувчиларни инновацион ва креатив фикрлайдиган, замонавий кадрлар, юксак маънавият эгалари этиб тарбиялаш турибди. Янги ва замонавий намунадаги таълим даргоҳлари юртимиз фарзандлари учун таълим – тарбия олиш борасида янги имкониятлар эшигини очиб берди.

Кенг ислоҳотлар амалга оширилаётган ҳозирги кунда ҳар соҳадаги янгиланиш ва ривожланишларни кўриб кўзимиз қувнайди. Айниқса, таълим тизимида бўлаётган ўзгаришлар нафақат биз, бошқа мамлакатлар, халқаро экспертларнинг ҳам эътиборини тортмоқда.

[1] https://uzhurriyat.uz/2019/10/16/bugunning-javohirlari-prezident-mak/

Тизимдаги шундай улкан ўзгаришлардан бири — давлатимиз раҳбарининг 2019 йил 20 февралдаги “Президент мактабларини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига асосан қисқа муддатда дастлабки Президент мактаблари ишга туширилди.

Президент иқтидорли ёшлар билан ишлаш, истеъдоди ва салоҳиятини рўёбга чиқариш учун уларнинг ташаббусларини қўллаб-қувватлашга йўналтирилган ягона ва самарали тизимни яратишга доир Фармон ва қарорни имзолади.

Шавкат Мирзиёев раислигида 2022- йил 17 январь куни ихтисослаштирилган мактабларда таълим ва тарбия сифатини тубдан ошириш бўйича устувор вазифаларга бағишланган йиғилиш бошланди . Президент йиғилишда соҳа мутасаддилари ва вилоят ҳокимларига топшириқлар берилган.[2]

Қайд этилишича, 2025 йилга қадар ялпи ички маҳсулотни 100 миллиард долларга етказиш ва экспорт ҳажмини 30 миллиард доллардан ошириш режа қилинган.

Бунинг учун, энг аввало, ҳозирги замон талабларига мос келадиган ва зарур билимлар билан қуролланган, мантиқий фикрлайдиган, лидерлик қобилиятига эга бўлган ватанпарвар ёш авлодни тайёрлашимиз керак, — деган президент.

Президент мактабларида ўқув жараёни “СТЕАМ – таълим” дастури (Ссиенсе – табиий фанлар, Течнологй — технологиялар, Энгинееринг — техник ижодкорлик, Арт — санъат, Матҳематисс — математика) дастури бўйича олиб борилади.

Бу эса иқтидорли ёшларнинг фикрлаш қобилияти, ирода, ижодий салоҳияти, мослашувчанлигини ривожлантиришга имкон беради. Ушбу йўналишдаги дарслар тўлиқ инглиз тилида олиб борилади. Айни пайтда

---

[2] https://daryo.uz/k/2022/01/17/shavkat-mirziyoyev-raisligida-ixtisoslashtirilgan-maktablarda-talim-va-tarbiya-sifatini-oshirish-boyicha-yigilish /

мактаб “СТЕАМ” методологияси бўйича дарслик ва ўқув қўлланмалар билан таъминланган.

Мактаб замонавий услубда, жаҳон стандартларига мувофиқ тарзда юксак дид билан қурилган. Илм маскани марказида каттагина кутубхона бор. Ушбу кутубхона келажак авлоднинг пухта билим олишида асқотадиган тарзда китоб фондига эга бўлиши табиий.

Бундай замонавий мактабларни бошқариш алоҳида маҳорат ва катта малакани, шу билан бир қаторда ривожланган хориж давлатларидан замонавий менежмент ютуқларини ўрганишни талаб қилади. Президент, ижод ва ихтисослашган мактабларининг маъмурий-бошқарув ходимлари таркиби Республикамиздаги мавжуд анъанавий мактаб бошқарув структураси асосида тузилган бўлиб, у ерда ижрочи директор (1 та), ўқув ишлари бўйича директор (1 та), Махсус фанлар бўйича директор ўринбосари (1 та), Маънавий-маърифий ишлар бўйича директор ўринбосари (1 та), Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида ва чақириққача ҳарбий тайёрлаш бўйича директор ўринбосари (1 та), Бош бухгалтер (1 та), Кадрлар бўйича менежер (1 та) лар бошқарув фаолиятини амалга оширишади.

Бундан ташқари мактабларга хориж мамлактларидан қам ўқитувчилар ишга қабул қилинган:Канаданинг “Теач Аwай” ҳамда Буюк Британиянинг “ТИС Ресруитмент” рекрутинг компаниялари билан ҳамкорликда мактабга 30 нафар чет эллик мутахассис танлаб олинган. Шунингдек, 72 нафар тажрибали ва малакали маҳаллий ўқитувчи ҳам жалб этилган. Уларнинг барчаси махсус имтиҳондан ўтказилди. Бундай мактабларга танлаб олаётган мутахассислар нафақат чуқур билимли, балки педагогик маҳорати ҳам юқори бўлиши керак. Шу тарзда талабларимизга тўла жавоб берадиган номзодлар ўзимизнинг тажрибали устозлар билан иш бошлашди. Илк натижалар ёмон эмас. Ўқувчилар нафақат назарий билимларини бойитмоқда, балки уларнинг қизиқишидан келиб чиқиб ташкил этилган сузиш, шахмат, мусиқа, рақс каби тўгаракларга ҳам қатнашмоқда. Ҳар битта ўқувчи билан индивидуал

шуғулланиш мактаб маъмуриятининг — бош мақсади қисобланади. Ўқувчилар орасида математикадан юқори натижаларга эришган ёшлар ҳам бор. Уларнинг билимларини янада бойитиш мақсадида Фанлар Академиясининг энг тажрибали, билимли математикларини ҳам жалб қилиш режалаштирилган. Қолаверса, ўқувчилар фанлар бўйича халқаро олимпиадаларга қатнашишини таъминлаш учун ҳаракат қилинмоқда. Юртимизга фан олимпиадаларида олтин медаль билан келган билимли ёшларимизни мактабимиз учун жалб қилиш ва ўз тажрибаларини болаларга ўргатиши учун шароит яратиб беришни кўзда тутилган.

Президент мактаблари битирувчилари белгиланган тартибда давлат томонидан тасдиқланган шаҳодатнома, аттестат билан бир қаторда, халқаро даражадаги тегишли дастур дипломи (Интернатионал Бассалауреате, Адвансед Пласемент ёки Интернатионал Адвансед Левелс)га эга бўлади. Бу хорижий мамлакатларнинг етакчи олий таълим муассасаларига кириш имконини беради. Ўқувчиларнинг келажакда қайси касбни танлашига қараб, шу соҳага йўналтириб борилади. Аммо ўқувчилар қайси касбни танламасин, дунёқараши кенг бўлиши учун адабиёт, санъат, мусиқа фанлари чуқур ўргатилади. Сабаби, Ўзбекистон номидан чет элга борган вакилларимиз ҳар соҳада ўз фикрига ва дунёқарашига эга бўлиши учун.

Шунинг учун мактабларда дебат суҳбатларини ташкил қилганган, бунда болалар ўртага ташланган мавзуда ўз фикрини эркин билдира олади. Буларнинг бари кучли педагоглар томонидан назоратга олинган. Тасаввур қилинг, мисол учун, ўқувчи физика фанини яхши ўзлаштирсаю аммо билимини жамиятга етказиб бера олмаса, билими фақат қоғоз ва ёзган мақоласида қолиб кетадиган бўлса, бундан халқ манфаатдор бўла олмайди. Бу мактабларда ўқийдиган болалар эса ҳам назарияда, ҳам уни амалиётда қўллашда ҳеч бир қийинчилик сезмайди. Сабаби, мана шу дебатлар унга ўз фикрини тўғри ифода этишни ҳам ўргатади.

Буларнинг барчаси ёш авлоднинг пухта билимли, кенг ва соғлом дунёқараш эгаси бўлиб вояга етишига хизмат қилади.

Янги ва замонавий намунадаги таълим даргоҳлари юртимиз фарзандлари учун таълим – тарбия олиш борасида янги имкониятлар эшигини очиб берди.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Президент Мактаблари Тўғрисида Низом //Президент Мактаблари Тўғрисида Низом (Ўзр Вм 25.06.2019 Й. 526-Сон Қарорига Илова) | Ўрта Таълим. Мактабдан Ташқари Таълим | Таълим | Таълим. Фан. Маданият | Ўзр Конунчилигимаълумотлар Тизими «Президент Мактаблари Тўғрисида Низом (Ўзр Вм 25.06.2019 Й. 526-Сон Қарорига Илова)» | Nrm.Uz

2. Alimova, Q. (2021). FARZAND TARBIYALASHDA OTA-ONALARNING ASOSIY XATOLARI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, *1*(1). извлечено от https://art.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/594

3. Alimova, Q. (2021). УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В СИСТЕМЕ ОБРАЗОВАНИЯ. Джизакское инновационное образование, 1(1). извлечено от https://education.jspi.uz/index.php/education/article/view/564

4. Alimova, Q. (2021). ZAMONAVIY MENEJER FAOLIYATI. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, (1). извлечено от https://hp.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/920

5. Nazarov, T. (2021). TA'LIM TIZIMIGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, *1*(4). извлечено от https://phys-tech.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/4423

6. Alimova, Q. (2021). TA'LIM TIZIMIDA INNOVATSIYA JARAYONLARINI BOSHQARISH. Jizzax innovatsion ta'limi , 1 (1). Https://education.jspi.uz/index.php/education/article/view/564
7. Аблякимова, Р., & Alimova, Q. (2021). TA'LIMDA RAQAMLI IQTISODIYOT VA KORPORATIV BOSHQARUV. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, (1). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1535
8. Alimova, K. O. K., Toshboyeva, K. M. K., & Ungarov, B. T. U. (2021). TODAY'S STUDENT IS TOMORROW'S LEADER. Scientific progress, 2(2), 308-310. https://cyberleninka.ru/article/n/todays-student-is-tomorrows leader
9. Alimova, Q. (2021). PSYCHOLOGICAL PROPERTIES OF THE RICHBAR PERSON IN THE MANAGEMENT. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, *1*(3). извлечено от https://hp.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/3651
10. Isankulova , M. ., & Alimova, . Q. . (2021). YOSHLARGA OID DAVLAT SIYOSATINI AMALGA OSHIRILISH MASALALARI. *Научно-просветительский журнал "Наставник"*, (1). извлечено от https://phys-tech.jspi.uz/index.php/science/article/view/1180
11. Ablyakimova, R. (2020). VIEW AND THEORIES ON FACTORS INFLUENCING MANAGEMENT DECISION-MAKING. *Архив Научных Публикаций JSPI*, *11*(1). извлечено от https://science.i-edu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/1052.
12. Botirov, B. F., Usmonov, J., &Ablyakimova, R. I. (2021). Organization Of Tourism Services In Uzbekistan Based On The Combination Of National Styles And Modern Innovations. INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND CURRENT RESEARCH CONFERENCES, 53–57
13. Аблякимова, Р., &Alimova, Q. (2021). TA'LIMDA RAQAMLI IQTISODIYOT VA KORPORATIV BOSHQARUV. *Журнал Педагогики и*

психологии в современном образовании, (1). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1535

14. Аблякимова, Р., &Usmonov, А. (2021). Умумтаълиммактабнисамаралибошқаришдаянгичаёндошув. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, (2). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1537

15. Аблякимова, Р. (2021). НОДАВЛАТ МАКТАБЛАР ВА УЛАРНИ ЎЗБЕКИСТОНДА РИВОЖЛАНТИРИШ ИМКОНИЯТЛАРИ. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, (2). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1536.

16. Аблякимова, Р. (2021). ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ В НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЕ. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, (2). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1527.

17. Аблякимова, Р. (2021). O’ZBEKISTONDA IT SOHASINING LOKOMOTIVI. *Zamonaviyta’limdaPedagogikaVaPsixologiyaFanlari*, *1*(3). Retrieved from https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/4085

18. Ablyakimova, R. I. (2022). THE ROLE OF WOMEN IN GOVERNMENT AND SOCIETY IN UZBEKISTAN. *MentalEnlightenmentScientific-MethodologicalJournal*, *2022*(2), 1-9.

19. Nazarov, T. (2021). КРИТИЧЕСКОЕ МЫШЛЕНИЕ - ИДЕАЛЬНАЯ ОСНОВА ДЛЯ БУДУЩИХ ПРОФЕССИЙ. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, *1*(1). извлечено от https://fll.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/459

20. Toshboyeva, H. (2021). ZAMONAVIY MENEJER VA YETAKCHI. *Мир исследований*, *1*(1). извлечено от https://presedu.jspi.uz/index.php/journal/article/view/937

21. Usmonov, A. (2021). IQTISODIY SAVODXONLIK VA IQTISODIY TA’LIMNING TARBIYAVIY AHAMIYATI. *Журнал Педагогики и психологии*

в современном образовании, (1). извлечено от https://art.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1326

22. B. F. Botirov, J. Usmonov, & R. I. Ablyakimova. (2021). Organization Of Tourism Services In Uzbekistan Based On The Combination Of National Styles And Modern Innovations . INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND CURRENT RESEARCH CONFERENCES, 53–57. Retrieved from https://usajournalshub.com/conferences/index.php/iscrc/article/view/66

23. Botirov, S. (2022). Рақамли иқтисодиётни шакллантириш жараёнида илмий иннавацион фаолиятни шакллантириш . Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 1(4). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/4793

24. 7.Siddiqova, S. (2021). ЎҚУВ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ПЕДАГОГИК-ПСИХОЛОГИК ЖИҲАТЛАРИ. *Джизакское инновационное образование*, *1*(1).

25. 8.Siddiqova, S. (2022). УЗЛУКСИЗ ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА МУСТАҚИЛ ФИКРЛОВЧИ, ИЖОДКОР ШАХСНИ ТАРБИЯЛАШНИНГ ПЕДАГОГИК-ПСИХОЛОГИК МАСАЛАЛАРИ. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, *2*(3).

26. Siddiqova, S. K. (2021). INCREASE THE CREATIVE ACTIVITY OF STUDENTS COGNITION IN THE EDUCATIONAL PROCESS. *Theoretical & Applied Science*, (2), 24-26.

27. Siddiqova, S. (2022). ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА ЎҚУВЧИЛАРНИНГ БИЛИШ, ИЖОДИЙ ФАОЛЛИГИНИ ОШИРИШ. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, *2*(3).

28. Siddiqova, S. (2021). ЎҚУВ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ПЕДАГОГИК-ПСИХОЛОГИК ЖИҲАТЛАРИ. *Джизакское инновационное образование*, *1*(1).

29. Isoqulov, M. (2022). ЮҚОРИ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИНИ ЖАҲОЛАТГА ҚАРШИ МАЪРИФАТ РУҲИДА ТАРБИЯЛАШДА ВЕРТУАЛ

СТЕНДЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 2(3). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5620

30. Isoqulov, M. (2022). ЮҚОРИ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ ОНГИДА ЖАҲОЛАТГА ҚАРШИ КУРАША ОЛИШ ТАФАКУРИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА ОИЛА ВА МАКТАБ ҲАМКОРЛИГИ. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 1(4). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/4746

31. Soibnazarova, M. (2022). YOSHLAR TARBIYASIDA ABDURAHMON JOMIYNNIG ASARLARIDAN FOYDALANISH. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 2(3). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5634

32. Sanakulova, Z. A., & Soibnazarova, M. N. (2017). Modular training as a pedagogical technology. Pedagogicheskoe masterstvo: X Mezhdunarodnaya nauchnaya konferentsiya, Moskva, iyun’2017

33. Soibnazarova, M. (2022). ЁШ АВЛОДНИНГ МАЪНАВИЙ-АХЛОҚИЙ ТАРБИЯСИДА МУТАФАККИРЛАРНИНГ ФИКРЛАРИДАН ФОЙДАЛАНИШ. Журнал Педагогики и психологии в современном образовании, 2(6). извлечено от https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/5573

34. Санакулова, З. А., & Соибназарова, М. Н. (2017). Модульное обучение как педагогическая технология. In Педагогическое мастерство (pp. 20-22).

35. Санакулова, З. А., Соибназарова, М. Н., Бойтураева, Н. И., & Юлдашев, Ш. Э. (2016). Психологические условия формирования навыков самостоятельного мышления у учащихся. Молодой ученый, (8), 1022-1024.